

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vakár L. könyv- és papírkereskedése Csikszereida, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
Telefon hívószám 20.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. ÉLTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számíttatnak
Kéziratok nem adatk vissza.

A hadikölcsönről.

A jegyzésre megszabott terminus utolsó periódusába léptünk. Már csak napok kérdése a köteleesség gyakorolhatása. Közelg a tizenkettedik óra: a jegyzés lezárása s még igen sokan nem teljesítették köteleességüket. Várnak, haboznak és elmélkednek a teendők fölött.

Melőzve a szokásos frázisokat, nem a hazafias köteleesség hangoztatásával, hanem tárgyilagos érvek csoportosításával kísérel meg még egyszer bizonyítani, hogy a hadikölcsön jegyzése az egyén szempontjából nem aldozat — hanem köteleesség!

Nagy tévedés azt hinni, hogy a kölcsön jegyzésével az államnak teszünk szolgálatot. Távolról sem. Legsajátosabb egyéni érdekeinket védjük ezzel. Mentjük készpénzünket és egyéb nemzeti javainkat — az elértéktelenedéstől.

Normális időkben, minden forgalomba hozott bankjegy bonitását 40% erejéig a jegybank aranykészlete, azontúl pedig prima bankszerű fedezet garantálta. Mindenkor a megnyugvás érzetével elteive vettünk kezünkbe egy-egy bankjegyet. Tudtuk, hogy jegybankunk úgy az aranykészlet megóvásában, mint a fizetőeszközök megteremtésében a legrigorózusabb elvek szerint jár el.

De eljött e minden világrendet felborító nagy háború, amely a családok sok és meglepetések hosszú sorát keltette fel, az illúziók egész tömegét te-

mette sirba s eltemette bankjegy fedezeti rendszerünket is. A bankjegy bonitását illetőleg a jegybankotobank arany és egyéb bankszerű fedezete helyett életbe lépett — az állam garanciája.

Ha egy rövid visszpillantást vetünk a monarchia történetének ama sötét lapjaira, amelyek a XVIII. század végén, és a XIX. század első felében az osztrák háborúk pénzügyi műveleteit tárgyazzák s elvonultatjuk szemünk előtt a háború céljaira igénybevett kényszerkölcsönök, papírpénz, bankadósság és a különböző vagyoni adók tarka képét, joggal fog el az aggodalom: mit és mennyit ér az állam garanciája?

A devalvációk történetéből tudjuk — hogy nem sokat. Akár az 1848-iki mozgalmas napok beköszöntését, akár az 1859-iki olasz háború, akár az 1866-iki osztrák-porosz háború, avagy az 1873-iki válságos esztendő történetét vesszük alapul, a tanulság az: a gazdasági méretnyelvek mindig súlyosan megboszultak magukat. Nem csupán az a fontos, hogy az elkerülhetetlenül szükségeltető hadi-cikkek beszerzésére rengeteg összegek álljanak az állam rendelkezésére, hanem ennél sokkal fontosabb, hogy a pénz *milyen módon teremtik elő.*

A pénzelmélet tudósai sokat és sokszor vitáztak e kérdés fölött. Kivétel nélkül mind egyet is értenek abban, ha nagy mennyiségben kerül fedezet nélkül bankjegy forgalomba, azzal vagy együttjár a devalváció, vagy pedig csak

azon egyetlen helyes kivezető ut van ebből: ha az állam idejében, helyes pénzügyi művelet végrehajtásával, bármilyen súlyos kamatteher vállalása mellett is, *felszivja, elvonja a forgalomból a fedezetlen nagymennyiségű bankjegyet, s ezzel annak értékállandóságát megőrzi.*

A hadikölcsönök kibocsátásával e nagy horderejű célt óhajtja elérni az államhatalom. Sajnos nemzetünk lakosságát inkább a politikai, mint a nemzetgazdasági kérdések érdeklik s így a népek milliói nem tudják helyesen elbírálni e pénzügyi művelet fontosságát. Békeidőben kedélyeinket inkább izgatják a pártok mérközései, a parlament akrobatáinak zsonglőrösködései, mint az élet reális kérdéseinek megismerése. Innen van az, hogy az áldatlan politika mindannyinkból hivatásos és kevésbé hivatásos politikusokat nevelt s amely mértékben gyarapítottuk ismereteinket a politika utvesztőjébe sülyedt kérdések komplexumában, azon mértékben feledtük azon kevés nemzetgazdasági ismereteinket is, amit az iskola padjaiban jól rosszul megtanultunk.

Természetesen ilyen előfeltételek és körülmények között hasztalan fordul hozzánk az államhatalom s igyekszik pénzügyt az elértéktelenedéstől menteni, mi következetesen ülünk rajta és szorongatjuk. Hallani dajkameséket és képtelennél-képtelenebb érveket, hogy miért nem ajánlatos a hadikölcsön jegyzése.

A „CSIKI LAPOK” TÁRCÁJA.

Itthon.

Irtá Felszeghy Jolán.

A Kárpátok aljában, Csikmegye szélén fekszik a völgyben egy kis halott falu. Ellen nem dult, a házak fedele nincsen felpörkölve, a falai szétlőve, a földje nem véres, minden tagja ép s mégis halott a falu. Fekszik csendesen fehér szemföd je alatt s várja békésen a föltamadást.

A falu végén szép telek, csinos, takaros, rendez, jó gazda tanyája. A kapuja galamducos, az ablaka alatt virágoskert, bazsalikommal, pünkösdi rózsával, nyáron friss élet lüktet benne, de most télen csak álmodik a hó alatt a kis kert csendesen. Tél van és éjszaka. A házikó szemét lebunyta, nem mosolyog az éjbe fényes melegen. Sötét van mindenütt, hideg és sötét. A kémény füstje nem kavargó a magasba, üres a ház, elmentek a lakói.

A szomszédban nincsen semmi nesz, szomorúan kuksol ott is az öreg kunyhó a sötétben. Didereg, fázik vagy talán már meg is fagyott; elmentek onnan is a lakók. És így tovább végig az egész falun minden ház üres, kihalt s világtalan szemmel mered az éjbe. A szűz fehér havat nem takarítják emberi lábnyomok, az uton nincs szekérvonás, csak a szél borzolja föl a havat, sívít végig a fák ágai között s csapja félre a kémények tetején a hegyes hósipkát. Ó fodrozza föl a gömbölyű bokrok babos fejkötőjét, ó tódul be a lesze-

gett ajtók keskeny résein. Az ő birodalma ez most, az övé s a kiéhezett farkasoké, az erdő vadjainak a tanyája. Az emberek elköltöztek innen, elmenekültek az oláh invázió elől. Az öregek, asszonyok, gyermekek elmentek világra, jámtör rokonok s bár jószívű emberek, de mégis csak idegenek közé. Ott bujdosik a székely bánat, a kis székely falu nagy városok zajában. Ott esett széjjel: kicsiny családok, vérző daratokra tépve. Könnyes, szomorú anyák ott jajognak az utca-sarkokon s vezetnek kopogó fátalpu ajándék cipőke, szeretett adományokba burkolt fagyoskodó drága gyermekeket. Kicsi, rózsás arcú szöszkék, sötét szemű barnák, ártatlan édes csöpségek, hogy reszketnek a mostoha sors ostromapásai alatt. Itt vannak a gyermekek, az öregek, az asszonyok hontalanul, s az ifjak, a férfi, az erő, a szálcs fenyők ott állanak a puakacsó előtt, ágyutűzben, lövőárokban. Vakondok módjára turják a földet s erdei duvadként élnek. Áznak, fáznak, viselnek kint, gyöttrő fájdalmakat s érzik a pokol minden borzalmát, átélnek az egész gyehennát még ide fönn. Állnak vasemberként, törhetetlen falként rendületlenül s megsebesülve végigvágódnak a földön: megtöltik a kórágyakat, elnyeli őket a közös sír és betemeti a hó, a vérről vegyes rózsaszínű s a koromtól szürke hó...

A faluvégi kis házból egy szép legény ment a harcterre s a szomszédból egy szép leány a városba. Közös volt a gyermekségük, az eddigi életük, a szerelmük is. Talán már egy fedél alatt élének békés boldogan, ha nem sávarja őket széjjel a háború. De mi

annak a forró orkánnak két emberélet boldogsága; úgy ragadja őket magával, tépi széjjel, hajtja, röpíti, mint szélvész tépett virágzirmokat.

Pista két éve már hogy oda van: két éve szakadatlanul állja a harcot. Ott volt Országlengyelországban, ott volt Galiciában, Przemysl alatt, Lembergél s a Kárpátokban azután. Sebet nem kapott és nem volt még szabadságon. Nem látta a faluját, vén apját, fiatal babáját, mindazokat, a kikhez a szíve vágyott. Csak álmában ment a földekre szántani, a fonóba inceselkedni. Álmában járta a tájat, a hová a lelke szitott. Álmában csak. De most mégis egyre közeledtek az otthonához, mindig közelebb, közelebb, már a szomszéd faluban folyt a csata, a véres harc a falu fölötti hegy birtokáért. Egy székely ezred küzdött ott a tulnyomó ellennel s olyan igazán érezte ott minden ember, hogy lábuk alatt a föld az ő édes szülőanyjuk. Fogcsikorgatva mentek át a dűkkben, tudták, hogy inkább itt halnak meg mind, de az ellent kiverik innen s a magaslat az övék lesz. Megtizedelve, nyomorultán, de feljutnak a hegyre...

Futottak, aztán elvágódtak; lóttek, kusztak és újra rohantak. El-elmaradt közöttük egy-egy véresen. Oda se neki, mentek tovább az élők, az épek fel a hegynek. A közelharcban összekapaszkodtak az ellennel és tépték; marcangolták egymást, egy véres gomolyban ott kavargottak, fetrengtek, mint dühödt állatok s csak akkor eresztették el egymást, mikor az egyik, vagy mindkettő halva volt. Talán nem

Igy egyesek szerint ha nem jegyeznek, hamarabb befejezést nyer a háboru. Mások szerint a jegyzés azért nem ajánlatos, mert az állam nem fogja a kötvényeket visszaváltani. Végül hallani azt is, hogy a pénz mégis csak biztosabb és több ér, jobb tehát azt megőrizni.

Akár jegyzünk, akár nem, a háboru befejezését ez nem befolyásolja. Az állam nem hadikölcsöneinkből fedezi a háborus költségeket, hanem a szükséghez mérten bankópréssel nyomatja és hozza forgalomba. A hadikölcsönnel pusztán valutáris viszonyaink megjavítására törekszik, a pénz elértéktelenedését akarja megakadályozni.

Ami pedig azt illeti, hogy a kötvényeket nem váltanak vissza, nem egyéb dajkamesénél. Ugyanis a mai gazdasági és pénzügyi fejlettség mellett, nem ilyen ostoba módon fog az állam az adósságok terhétől szabadulni, hanem az összes polgárok teherviselési képessége arányában fogja a terheket szétosztani. Meg lehet mindenki győződve róla, az új adórendszer alapján e gondoskodás valóban meg is fog történni.

Végül ugyancsak képtelen érvelés az is, hogy a készpénz biztosabb és többet ér, mint az államadóssági kötvény. A készpénz jóságát, akárcsak a hadikölcsön kötvényét, ma egyaránt az állam garantálja. Egyik ép anyit ér, mint a másik. Sem többet, sem kevesebbet.

Sőt ha a pénzügyi művelet intencióinak szempontjából bírálják el a kérdést, a kölcsönkötvény többet ér, mert kamatot is hajt. Azonkívül ha a forgalomban levő összes fölös készpénzt jegyzés útján az állam rendelkezésére bocsájtják, pénzünk nyomban visszanyerné vásárló erejét és értékét.

Szíveljük meg az elmondottakat mindannyian, ébredjünk a tizenkettedik órában öntudatra és teljesítsük kötelességünket. Nem az államnak teszünk a jegyzéssel szolgálatot, hanem — önmagunknak! Igaza van az isonzói hadsereg nagynevű parancsnokának, Boroevics vezérezredesnek: „Ha nem jegyzünk

nehány milliárdot — magunknak, majd annál többet kell jegyezzünk — ellen-segeinknek!” És ez így is van, egy esetleges devalvációval tényleg ellen-segeinknek jegyeztünk!

Balogh Géza.

A cséplőgépezetek és fűtők felmentése.

A cséplőgépezetek és fűtők felmentése iránt a honvédelmi minster rendeletileg intézkedett.

Az 1917. évi 11900/eln.-Mga. számú rendelet értelmében a katonai, illetőleg népfelkelési tényleges szolgálatot teljesítő, valamint a hadicélú szolgálatra igénybevett hivatásos, vagyis gyakorlatilag képzett gőz- és motorcséplőgépezetek és fűtők, akikre a cséplésnél tényleg szükség van, a községeknek, birtokosoknak és cséplőgéptulajdonosoknak rendelkezésre bocsáttatnak illetőleg a saját gépjük kezelésére hivatott cséplőgéptulajdonosokkal együtt felmentetnek.

A cséplőgéptulajdonosok, amennyiben a cséplőgép kezeléséhez értő egyén otthon rendelkezésre nem áll, a községi előjárásnál, illetőleg városi polgármesteri hivatalnál jelentkezni tartoznak, mely a felmentendő gépezeteket és fűtőket hivatalból és díjtalanul névjegyzékbe foglalni és a névjegyzéket a felmentés engedélyezésére illetékes póttestparancsnoksághoz eljuttatni köteleles.

A felmentési jogaim megállapításánál és ennek alapján a névjegyzék összeállításánál elsősorban a gépkezeléshez értő géptulajdonosok és az öregebbek, valamint a mögöttes országgrészben szolgálók veendő figyelembe és csak a végső kivételes esetben kerhető az arcvonalbeli szolgálatra alkalmas, harcéri szolgálatot teljesítők felmentése.

A hadicélú szolgálatra igénybe vett cséplőgépezetek és fűtők legalább 8 hétre, de csak abban az esetben menthetők fel, ha egyénileg nélkülözhetők.

A felmentéstől ki vannak zárva a tisztak, tisztjelöltek, a kórházi ápolás alatt álló beteg legénység, a vasutезд állományába tartozók, azok a kik a polgári életben a vasutnál vannak alkalmazva és a vasutak rendelkezésére bocsáttatnak, végül a műszaki csapatoknál vezető állásban levő nélkülözhetetlen egyének.

A legutóbbi pótszemlén alkalmasnak osztályozott és még be nem vonult cséplőgépezetek a szükséghez képest szintén fel fognak mentetni.

A felmentett cséplőgépezetek és fűtők a hatóságok által ellenőriztetni fognak, vajjon előirt munkájukat tényleg végzik-e és az esetleges mulasztások vagy visszaélések a felmentések hatályon kívül helyezése mellett szigoruan meg fognak büntettetni.

Bujkálók és dugdosók.

Egy gazdaember ellenséges betöréstől való féltében elásta a pénzét, csupa bankjegyet. Mikor aztán ismét előkotorta a föld alól, csupa foszlányt kapott helyette, mert egy éhes vakond mind összerágta. Ha a gazda hadikölcsönbe helyezte volna el a pénzét, az nemcsak megmaradt, hanem meg is növekedett volna busás kamattal.

Egyébként is oktalanság a papírpénzt földbe, falba, szalmazsákba, bárhová is eldugdosni, mert idővel értékesítkedés állhat be, a hadikölcsönkötvénynek ellenben még emelkedhetik is az értéke. Ha rejtkehelyeken igen sok bankó gyűl meg, annak idején bajos dolog lesz azt mind beváltani; ha ellenben a sok bankjegyet odaadjuk az államnak hadikölcsönbe, ezzel az ország valutáját is megjavítjuk.

De nemcsak oktalanság a pénz rejtgetése, hanem véték is. Nagy tévedés azt hinni, hogy ki-ki azt csinálhat a pénzével, amit akar. Ez legfőleg az egyes emberek közt való jog szempontjából van így, a jogszabályok fölött ott vannak azonban az erkölcsi törvények, a társadalmi kötelességek parancsai. A bibliai példázat is megrója azt, aki a neki adott talentumot elásta. A pénz arra való, hogy forogjon, szükségleteket elégítsen ki, termeljen, kiegyenlitsen, gyarapodjék — nem pedig, hogy valami zugban vesztegeljen. Ha mindenki eldugná a pénzét, az egész gazdasági élet vérkeringése megállana.

Igy áll a dolog már béke idején is. Hát már most háboruban mennyivel helytelenebb, vétkesebb dolog kivonni a pénzt a forgalomból s nem alakítani át hadikölcsönkötvénnyé, ami az aláíróra nézve is tiszta nyereség, a házára nézve pedig egyenesen a győzelem vagy veszteség, a lét vagy nemlét kérdése!

Még csak rövid ideig lehet hadikölcsönt jegyezni. Azalatt jőjenek elő a bujkálók és szedjék elé pénzeiket a dugdosók. Félre minden álokoskodással és hazug ürügygyel, ami mind csak a leggonoszabb önzést takarja. A hadse-

is emberek, démonok harca ez. Hatszor rohmozták meg a hegyet s mint egy vérző, vonagló kigyó, úgy kanyarogtak, nyomultak fölfelé. Meg-megingott a vonal s újra előretört, egész sorokat szakítottak ki belőle a tetőn működő gépfegyverek, de azért nem engedett, nem lankadt. Az elesettek helyébe újak jöttek: ott küzdött az egész tartalék s végre a hosszszas erőfeszítés célt ért, elfoglalták a magaslatot. A feltörtetők között ott volt Pista is. Ment lihegve, a boszu tüztől áthatva, ment mámorosan és diadálal érte még el a hegytetőt, de azután már nem mehetett följebb, búszkén tovább, az utolsó golyó, a mit a futó ellen leadott, neki szólt. Csak egy ütést érzett a mellén s tovább ment azért. Érezte, hogy valami meleg foly végig a testén, szédül, inognak a lábai és elhomályosodó szemmel látja a faluját. Ott világít a torony havas teteje s alatta a házikók a késő alkony pirjában lilás fényben dideregve.

Oda fog menni minden áron, haza megy a falujába meggyógyulni, vagy meghalni a szülei ház fedele alatt. Botorkál lefelé a lejtőn s azután elvágódik, elveszti egy pillanatra az eszméletét, de hogy újra magához jön, fel-tápaszkodik és megyen lassan, kinosan, botorkálva, de mégis fenntartja és hajtja a vágy: otthon lenni, otthon. Édesanyja köti be a sebet, megbontják neki a himes ágyat és átjön Mária is. Mária lelkem, szivem Mária. Hogy melegít ennek a névnek mindenik betűje. Hívja, csalogatja, támogatja a nehéz uton. Mégis alig tud már lépni, le kell hogy üljön megint. Aztán nem is áll már fel, csak négykézláb

kuszik, csuszik, vergődik egyre előre és előre a fagyos havon. Ereje egyre lankad, fogy, piros vércsöppek jelzik az utját, de homályosult szeme látja már a házat, az otthon int felé s ő vergődik tovább, tovább. De miért nincsen világ; alusznak már a faluban? ... Az agya alig bír meg egy-két zavaros gondolatot s inkább csak az ösztöne vezérli haza. A láb el-elkapja a fantáziáját s mutat neki képeket a multból.

Kis gyermek újra s egy nagy darab kenyeret majszolva áll a gulamducos kapuban, az utcán mennek a szokerek, emberek, egy szöttes rokoja ringatozik s egy pötömnyi lányka megyen beléje kapaszkodva, visszanez reá, huzza a rokoját s úgy elnyulik kicsi karja. Nem szólnak egymáshoz, csak néznek egy pillanatra, bámulják egymást ártatlanul s ő áll tovább fehér ingecskéjében s kezecskéjével kapaszkodik a faragott tulipános kapufélfába. Részekre osztott virágcserepből nő föl a tulipán s egy furcsa madár is van az ágai között. Olyan élénken látja a faragást, mind nő előtte, nő és azután szétfoszlik ... Ujra a havon fekszik s látja maga előtt a kaput feketélni a sötétben. Ott áll a vackorfa is a kapu mellett, de olyan nagy minden így alulról nézve. Erőlködik, hogy fölemelkedjék, de nem bír s a következő pillanatban már újra nyár van, s ő megint gyermek, éretlen kamasz. Ül a vackorfa ágai között, jó magasan s lógatja a lábait. A fa alatt megyen Mária piros kendővel a fején, mezteláb s nem veszi észre őt, de egy jól irányzott vackor dobásra mégis fölnevez. Szitkozódik és elfut, ő pedig kacag,

kacag s lepottyan a fáról a hóba. Hogy került ide a hóba? Tompa fájás az oldalában, félig eszmél s kuszik tovább, egyre kuszik, halad s nem tud más semmit, csak azt az egyet, hogy megyen, de azt is már csak képzeletben s nem sokáig. Valójában egyet sem mozdul többé, lehajtja fejét a hóra s nem tudja meg soha, hogy a kis házban nem várta senki ...

Reggelre hull a hó s betakarja friss lepel-lel a halott falut és halott katonát ...

Mári az idegen városban most álmodik talán a boldog hazatérésről. S hogy aztán mi lesz, mit tudni azt. Talán idővel férjhez megyen máshoz, vagy nem ... Az élet foly tovább ...

A falu tavasszal új életre ébred s a hősök sirján kivirít a béke virága.

A lövőárokba áll, a harcoló katonák mellé, az a polgár, aki minden nélkülözhető pénzt kölcsön adja a hazának.

Mindenki teljesitse kötelességét és jegyezzen a hadikölcsönre.

regnek, a hazának a győzelmes béke érdekében szüksége van mindnyájunk minden nélkülözhető pénzére s azt kölcsön kéri és bőséges kamattal fizeti vissza. Siessünk az aláíróhelyekre és úgy térjünk haza onnan, hogy békeségünk legyen a hazafiui lelkiismerettel.

Székelyudvarhely veszedelme. Elviszik a 82-ösöket.

Székelyudvarhelyre, erre az intelligens, eleven székely városra rá jár a rud. Csak most vált köztudomásá az, hogy a főreáliskolát Kolozsvárra viszik onnan és ismét egy újabb veszteség kísért, az, hogy a 82. gy. ezredet is elhelyezik a legmagyarabb erdélyi vármegye székhelyéről. Ezuttal Segesvár a konkurrens város, mely Kolozsvár példájára lesben áll, pedig alig van jogcíme rá, mert a 82-ös ezred katonáit Udvarhely- és Csik vármegyék népe fiainak sorából szedi. Ezen szintiszta székely vármegyék vére, hazafisága és nemzeti lelkesedése soha nem tagadta meg magát. Ez a nép a népek most folyó véres háborújába maradandó betűkkel írta be nevét. A székely fiuk — amint az meg van állapítva — a hadsereg legharcosabb katonái. Ezek a katonák nagy áldozatokat hoztak; szent kötelességüknek úgy feleltek meg, hogy a halál — mert mindég ott voltak, hol a csata legveszélyesebben dúl — hatalmas rendeket vágott soraiból s az élők számtalan sokasága feje köré pedig a hősök babérjait fűzte. Ezt a népet azzal büntetni, hogy elvegyék a székely anyavármegyétől a 82-ösöket — gondolatnak is abszurdum és a rossz indulat minden kritériumát magán hordja.

Udvarhely sem nézi összetett kézzel a dolgokat s már most megkezdik annak munkáját, hogy a még 1907-ben beindított azon akció, mely a 82-ik ezredtörzs odahelyezését kívánta munkálni — újra, idejében napirendre kerüljön.

LEGUJABB

A tizenkilenc napos Isonzó csatában 180.000 embert vesztek az olaszok.

Az osztrák magyar vezérkar június hó 1-én a következő hivatalos jelentést adta ki:

Keleti harctér: A Kárpátokban ellenséges felderítő osztagokat visszautasítottunk.

Olasz harctér: Görztől keleire az ellenség több ízben megkísérelte, hogy tegnapelőtt elvesztett árkaikat visszazerezze. Valamennyi támadása eredménytelen maradt. Foglyaink száma 11 tisztre és 600 főnyi legénységre, zsákmányunk pedig 9 géppuskára emelkedett.

A Fajti Hriben 350 olaszt szállítottunk be az ellenséges állásokból.

Jamianó körzetében a harci tevékenység jóval élénkebb lett. Dél-tiroiban, Arconál egy olasz vízi repülőgépet lelőttünk.

Mint igen óvatos becslésekből kiviláglík, az olaszok veszteségei a tizedik Isonzó csatában felülmulják mindazt az áldozatot, amit az ellenség a korábbi támadások során emberéletben és népének erejében hozott. Hódító politikája kedvéért a tizenkilenc napos küzdelem folyamán legalább 35 olasz hadosztály jelenlétét állapítottuk meg.

Az első vonalakban, vagyis arcvonalunknak egy 40 kilométeres szakasza ellen az egész olasz haderőnek legalább a fele indult rohamra. Azok a veszteségek, amelyeket a tömegáldozatnál a támadó halottakban és sebesültekben szenvedett, okvetlenül meghaladják a 160,000 embert, ezenkívül 16.000 foglyot is ejtettünk, úgy hogy olasz részről, az ellenségre nézve kedvezően számítva, a veszteség összesen 180 ezer embert tesz ki. Ezzel a 180.000 főnyi

veszteséggel szemben, az ellenség területnyeresége mindössze a Kuk hegynek és a romhalmazzá lőtt Jamianó községnek a megszállására szorítkozik, ami felette kevés ahhoz a diadalmi ujjongáshoz, amely Olaszországot a háboru megüzencsének második évforduló napján eltöltötte. A siker elvitathatatlanul a mienk.

Délkeleti hadszíntér: A helyzet változatlan.

A király parancsa a győzelmes Isonzó hadsereghez.

A király vitéz és győzelmes harcosai körében a következő parancsot adta ki: Isonzó hadseregemhez! A legsúlyosabb napokig tartó küzdelemben visszautasítottatok az ellenségnek régóta előkészített és igen hatalmas erővel keresztülvitt támadásait és újból megmutattatok neki, milyen hősi szellem lakozik bennetek. Szívem sugallatát követve, siettem hozzátok, hogy körötökben legbensőbb köszönetemet fejezzem ki nektek vitézségetekért, kitartásotokért, odaadásotokért. Ti, a szeretett haza minden részének szülőttei egyesült erővel, hiven összetartva, csodálatra méltó tettekkel a haza forró köszönetét érdemeltétek ki.

Nem áll módomban, hogy közületek minden egyesnek szemtől szembe mondjak köszönetet, a katonai Mária Terézia-rend nagykeresztje azonban, amelyet ma Boroevics vezérezredésnek, a ti kiváló vezéreteknek kebelére tűzök, ne csak a hadsereg parancsnokával szemben jelképezze legfelsőbb elismerésemet, de fejezze ki mindannyitoknak, a vezetőknél és harcosoknak egyaránt, mélyen átértett köszönetemet és büszke megelégedésemet.

Isten áldása velünk volt. Imádkozunk a Mindenhatóhoz, hogy továbbra is méltóknak ítéljen bennünket kegyes oltalmára és védelmére. Adja meg az Uristen kegyelme fegyvereinknek a végleges, teljes sikert.

Csapataink nagy győzelme az olaszokon. 171 tiszt és 6100 olasz fogoly.

Az olasz foglyok száma 22.000 emelkedett.
Budapest, június 5.

(Hivatalos). Arz vezérkari főnök jelenti:

Keleti és délkeleti harctéren a helyzet változatlan.

Olasz harctéren Jamianótól délre, feleuton Monfalcone és a Hermada között, csapataink tervszerűen előkészített és keresztülvitt ellentámadással visszahódították jelentékeny részét azoknak az árkoknak, amelyeket az olaszok két hét előtt ezen a szakaszon elfoglaltak. Hiába vetette harcba az ellenség gyalog és gépkocsikon tartalékait, hogy az elfoglalt területet ismét elragadja tőlünk. A nappal és éjjel tartó viaskodásban, amely ma reggel új olasz erősítések harcbevételére következtében a legnagyobb hevességre fokozódott, hősielkü gyalogságunk az egész vonalon győztes maradt. Ellenséget mindenütt visszavettük. Az olaszoknak arra irányuló kísérletei, hogy déli szárnyunkat Kostanjevica mellett, a Fajti Hriben és Görztől keletre intézett előretöréseikkel tehermentesítsék, csapataink vitéz védelmén szintén teljesen meghiúsultak.

A Jamianónál tegnap beszállított foglyok száma 171 tiszt és 6100 főnyi legénység. A legutóbbi jelentésben említett foglyok száma ezzel 22,000 re emel-

kedett, ami egy védelmi csatában rendkívül magas.

Cortina d'Ampezzo mellett légi harcban lelőttünk egy ellenséges kétfedélű repülőgépet.

(Lapzárta után érkezett táviratok szerint az olasz foglyok száma több mint 27.000. Szerk.)

Pályázat hadiözvegyek és árvák részére.

A honvédelmi minister pályázatot hirdet, mely szerint a Wolfner Gyula és társa cég által létesített alapítvány kamatjövödelméről a kir. születése napján, augusztus 17-én a harctéren elesett vagy a hadifáradalmak folytán meghalt hivatásos honvédtisztek és honvédtisztviselők özvegyeit és árváit 600-tól 1200 koronáig terjedő egyszeri segélyben részesíti. Az alapítványi kamatjövödelmeknek egy negyede a hetedik és ennél alacsonyabb rangosztályba tartozott tisztek és tisztviselők özvegyeinek és árváinak van fenntartva. A mellékletekkel együtt szabályszerű bélyeggel ellátott folyamodványok legkésőbb folyó évi július hó 15-ig nyújtandók be annál a póttestparancsnokságnál, melynél a férj vagy atya legutóbb szolgált. A folyamodványokhoz melléklendő.

1. a házasságkötést igazoló anyakönyvi kivonat,

2. hatósági bizonyítvány, mely szerint az özvegy férjétől törvényesen elválva nem volt és újból házasságra nem lépett,

3. az árvák születési és iskolai bizonyítványai,

4. nyomorék vagy keresetképtelen árváknál orvosi bizonyítvány, valamint

5. a folyamodó vagyoni állapotáról hatósági bizonyítvány annak feltüntetésével, hogy az özvegy, illetve az árvák élveznek-e valamely alapítványi ösztöndíjat, díjmentes ellátást, vagy sem.

NYILTTÉR. *)

Bucsuszó.

Mindazon jó ismerőseimnek és barátainak, kiktől az idő rövidsége miatt személyesen nem vehettem bucsut, ezután mondom hálás köszönetet szives barátságukért, kérve, hogy tartsanak meg jó emlékezetükben.

Csikszereda, 1917. évi június hó 6-án.

Barabás Mihály,
mév. főraktárnok.

ÉRTESÍTÉS.

Általánosan ismert első minőségű boraimat

ajánlom vételre a következő jutányos árak mellett:

Eredeti hordóvételnél literenként K 4-30

Ötven literen felüli vételnél K 4-80

Ötven literen aluli vételnél K 5.—

Tisztelettel: JAKAB ÖDÖN,
Csikszereda.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Személyi hir. Gyalóky Sándor főispán Budapestről jövő hét közepén érkezik vissza.

— Igazságügyi kinevezés. A király Jeney László debreczeni főügyész helyettesét a kassai ítélőtáblához bírónak kinevezte.

— Kitüntetett oszondőrök. Ernst Ferenc, Gagyi Gerenc, Bordás Béla, Fülöp József, Jóbi Károly 1. osztályu őrmestereknek és Zsurka Szabin alórmesternek a brassói VII. számú csendőrkörületben a koronás vas érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozták.

— **Az új miniszterelnök.** Értesülésünk szerint a király minden valószínűség szerint Wekerle Sándort fogja megbízni kabinetalakítással.

— **Házasság.** Hermann János honvédszár-főhadnagy folyó hó 9-én tartja esküvőjét dálnoki és szentkatalnai Demény Gabriellával, Demény Ferenc kir. ítélőtáblai bíró leányával Budapestben, a kőbányai róm. kath. templomban.

— **Tisztviselők ruházati segélye.** A kormány által a tisztviselők ruházati segélyére kiutalt összegek kifizetését a csikszeredai kir. adóhivatal már megkezdte. Ugyazintén megérkezett az Országos Hadszegélyző Bizottságtól a Gyálóky Sándor főispán által még április havában kért 200,000 korona is, melyből azok az állami, vármegyei, városi és községi tisztviselők kapnak félévi fizetésük összegéig terjedhető előleges kártérítési segélyt, akik az első ízben történt kintalásnál, az összeg elégtelensége folytán nem részesülhettek. Gyálóky Sándor főispán, bármég Budapestben tartózkodik: az előleget soronkívül utalta ki és azok már felvehetők.

— **Eső és jég.** Napok óta állandóan borús, esős idő váltotta fel a májusi szárazságot. A gazdák nagy öröme megeredtek az ég csatornáit és bőségesen hullatják az áldást. Urnapján délután pár percig tartó, borsó nagyságú jég is esett, a jég azonban hála Istennek, kárt egyáltalában nem okozott. A termés kintalások vármegyénkben kedvezők és a májusi esőhiány nagyobb károkat nem okozott.

— **Határrendőrségi áthelyezések Erdélyben.** A bellügyminiszter dr. Nagy András kapitányt Brassóból Gyékényre, Duszig Ferenc fogalmazót Nagyszebenből vezetői minőségben Királyhidára, dr. Tódor Árpád fogalmazót Ujvidékről Nagyszebenbe, Kovacs Nagy Pál fogalmazót Sopronból Brassóba helyezte át.

— **Vonatok indulása Brassóból.** A személyvonat Brassóból indul reggel 2 órakor, érkezik Budapestre másnap reggel 7 óra 50 perckor. A személyvonat indul Brassóból délután 1 óra 5 perckor, érkezik Budapestre másnap este 6 óra 5 perckor, indul Budapestről délelőtt 9 órakor és érkezik Brassóba másnap délután 5 óra 58 perckor. A személyvonat indul Budapestről délután 5 óra 49 perckor, érkezik Brassóba harmadik nap éjjel 1 óra 59 perckor. A személyvonatok a keleti pályaudvarra érkeznek, illetve onnan indulnak.

— **Félmillió a Székely Népiinternátusnak.** Sándor János bellügyminiszter értesítette Bernády György Marosvásárhely főispánját, hogy a Székely Népiinternátus Egylet alapszabályait jóváhagyta. Ezzel egyidejűleg érkezett Jankovics Béla kultuszminiszter leirata, melyben közli, hogy a Székely Népiinternátus Egylet céljaira 518.000 korona államszegélyt utalt ki.

— **Az újonnan sorozott népfelkelők bevonulása.** Az 1893—1897. évfolyamba tartozó azon osztrák-magyar népfelkelésre kötelezettek, kiket fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtak, egy ma megjelent plakát szerint a következő csoportokban tartoznak bevonulni: Azok, akik május hó 31-ig soroztattak, csak június hó 14-én, azok, akik május 31-én soroztattak, június hó 28-án tartoznak ezredköteleküknél jelentkezni.

— **A tűzkárok bejelentése.** Mint illetékes helyről értesültünk, városunkban többben azon meggyőződésben, hogy a városi tanács múlt év. őszén az ellenség okozta tűzkárokat

hivatalból már felvettette, kárbejelentéseikben tűzkárokat egyáltalában nem tüntetnek fel, csupán az ingóságokban szenvedett hadikárokat terjeszkednek ki. Érdekeltek figyelmesteljük, hogy a tűzkároknak felvétele csak előleges tájékoztatóként szolgált, mely nem megállapítás. A tűzkárokat a most üléselő hadikárfelvévő bizottság állapítja meg, ezért érdekeltek szenvedett tűzkárokat sürgősen jelentsék be a bizottságnak avagy iktatóra adott bejelentéseiket tűzkárokkal sürgősen egészítsék ki, mert ellenkező esetben a bizottság nem veheti tárgyalás alá a be nem jelentett tűzkárokat. Itt említjük meg, hogy a hadikárfelvévő bizottság a szepvizi és csikszentmártoni tisztviselők kárait is letárgyalta és tárgyalásait most már megszakítás nélkül Csikszereda városban folytatja.

— **Hadifogolytisztjeink családjáról** ugyancsak mostohán történik gondoskodás, amiről mai számában a Küllügy-Hadügy sokakat érdeklő cikket közöl. Ismerteti a kitűnő katonai hetilap a németek kiképzési rendszerét, amelyet a mi hadseregünkben is meghonosítanak. Ezt a cikket Molnár István főhadnagy írta. Az olaszok csatájáról Gellért Oszkár, Székely Aurél százados tárcája, dr. Dombóváry Géza főhadnagynak jogi értekezése, Szondy Jenő főhadnagy és Benedek Géza hadnagy háborus cikkel, a rendeleti közlönyök tartalma, a közérdeklő katonai hírek, a katonai tanácsadó stb. egészítik ki a lap gazdag tartalmát. Előfizetési ára negyedévre 6-K; kiadóhivatala Üllői-ut 11. sz. alatt van.

— **Cipőárak árai.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a 31662/VI. C. sz. leiratával a következőket közli: A cipőárak áranak megállapításánál irányadó szabályok tárgyában kiadott 992/917 számú rendeletem kapcsán értesítem a t. kamarát, hogy a rendelet C.) fejezetében előírt számítási módot megokolt esetekben oly kisiparosok részére is engedélyezni óhajtom, a kik nem csupán m. rték után dolgoznak és kevés raktárra készített árujukat nem csak heti és országos vásárokon adják el. Felhatalmazom ezért a t. kamarát, hogy oly kisiparosok részére, a kik (az inasokat is beleértve) legfeljebb öt segédmunkást foglalkoztatnak s árujukat nem heti vagy országos vásárokon, hanem műhelyükkel kapcsolatos elárulító helyiségben adják el közvetlenül a fogyasztóknak, ha azt egyébként is megokolták látja, jelen leiratomra való hivatkozással megengedje, hogy árszámításukat a 992/917 K. M. sz. rendelet C.) fejezetében előírt módon végezzék.

— **Kilenc hónapig függött a fán.** A Pricske nevű erdőben egy fára felakasztva feloszlásnak induló ferfiholttestet találtak. A holttesten lévő ruhából és a földön elszórt tárgyakból megállapították, hogy a hulla Péter Gáspár gyergyószentmiklósi fősolgabírói hivatalos szolgáival azonos, a ki a román betörés idején tűnt el. A románok visezavonulásuk alkalmával ugyanis nagyon sok embert hurcoltak magukkal és többet kivégeztek utközben. Ez a sors érte Péter Gáspárt is és a szerencsétlen ember kilenc hónapig függött holtan a fán, a míg végre ráakadtak.

Keresek megvételre használt gépsziját.

2-2

Cím: Albert Lajos József, Csikszenttamás.

A Csikszeredai Takarékpénztár Részvénytársaság felvesz képzett banktisztviselőt vagy gyakornokot.

Eladó Csikszeredában a Főtérén, a város legforgalmasabb helyén Szultán Gergely örökösei tulajdonát képező

KÖHÁZ

mely áll három üzlethelyiségből és egy családnak való lakhelyiségből. — Értekezni lehet özv. Kiss Károlynéval, Nagyvárad, Kőrös-utca 21. szám.

Két vagon asztali és 2 vagon csemegebor jutányos árban eladó
Hann Leonhárd kádármesternél
Szászsebes (Erdély). 2-3

Kiadó lakás. Csikszeredában, Kosuth Lajos utca 41. szám alatt egy emeleti lakás: 4 szoba, konyha, éleskamra, pince és közös padlás; egy földszinti lakás: 1 üzlethelyiség, 2 szoba, konyha, 2 éleskamra, pince, közös padlás, azonnal kiadó. Ajánlatok Köllő István címére Lugoson kir. pénzügyigazgatóságnál címezendők. 2-3

Szám: 679 - 1917.

Árverési hirdetmény.

Alulírott községi előjáróság közli, hogy a Csikszentgyörgy és Bankfalva községek tulajdonát képező s a Pinctéren fekvő 349. összeirási szám alatt levő korcsmaház mellékhelyiségeivel és melléképületeivel együtt folyó évi június hó 17-én délután 2 órakor a csikszentgyörgyi jegyzői irodán egymásután következő 6 évre haszonbérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 200 korona, azaz kétszáz korona. Italmérési engedélyről a község fog gondoskodni.

Árverezni szándékozik az árverési feltételeket a csikszentgyörgyi jegyzői irodán a hivatalos órák alatt megtekintethetik.

Csikszentgyörgyön, 1917. évi május hó 15 én.

Csiksbánkfalva részéről:

Bálint Ferenc,
k. bíró.Ifj. Potyó Antal,
k. jegyző.

Csikszentgyörgy részéről:

Miklós János,
k. bíró.Puskás Lajos,
k. jegyző.

ÉRTESÍTÉS! Tisztelettel van szöremcsém értesíteni Csikszereda város és vidéke igen tisztelt vevő közönségét, hogy Pototzky Pál ur volt üzlethelyiségében a napokban **férfi- és női-divat-üzletet** fogok nyitani. S minden igyekezettel azon leszek, hogy a mai viszonyokhoz mérten a n. é. közönség igényeit kielégíthessem. Becses pártfogásukat kérve, maradtam kiváló tisztelettel Jakab István Csikszereda.